

Telegrammid. Telegrahi sõnumite maks on lahesugune: a) põhjuda, b) maks iga sõna eest. Põhjuda maks terwei Benemaal on 15 kop. Maks iga ühiku sõna eest on 1) linnades 1 kop. 2) igas Euroopa-Bene maa kohta ja Kaukaasias 5 kop. 3) Asia-Benemaal 10 kop.

Stempelmargid. 80-ne kopikaline stempelmark tuleb panna: wõltskirjade, sündimise-, ristimise-, laulatuse- ja surmutähtede peale, 10 sa palwe- ja laebituskirjade peale igaske kohtusse. Wastuse tartis tuleb veel teine mark à 80 kop. palwekirjale juurde panna.

Kwittungide peale, mis üle 5 rubl. lähevad, on 5 kopikaline stempelmark panna, millest kwiteerija oma nime läbi kirjutab.

Tagasiwaade.

Baari kuu pärast wajub ka aast 1900 ajamerde ja 20-nes aastasada algab, nagu seda meile õpetatud mehed seletawad, ehk küll „Gesti rahwa kasuline kalender“ juba minewal aastal wana aastasaja lõpetas ja aasta 1900-ga uue alustas. Kõige tähtsam ajalooline sündmus, mis aastal 1899 algas, on Transwaali sõda Lõuna-Afrikas, kake wäikese wabariigi ja ühe kõige suurema ja rikkama maailma riigi — Inglismaa wahel. Kolmesaja miljoniline riik wõitleb kolmesaja tuhandelise rahwaga elu ja surma peale. Esimene püüab omale maailma kõige rikkamaid kulla- ja teemandikaewandusi ja teine kaitseb oma wabadust ja poliitikalist iseseiswust. 9. oktoobril 1899 aastal ühendasiwad endid Transwaal ja Dranje — boeride riigid — ühisels wõitlemisels oma ühise waenlase wastu. Maksud ehk küll selle suure wõitluse järksufid, millest lõik haritud maailma rahwad nii elawalt oma kaastundmustega osa wõtawad, weel kord waimu silma eest mööda minna lasta. 10. oktoobril reisis

Inglismaa saadik Pretoorias ära ja 11. oktoobril pärast lõunat kell 5 algas sõda ja boeride wäehulgad sammusiwad üle piiri Natalisse, inglise walitsuse al olewa maale. Inglased taganesiwad eest ja jätsiwad mõned linnad boeride kätte, kes ühe inglise soomusraudtee rongi ära rikkusiwad. Inglis kindral Symons langes. Wõit kaalus kord inglaste, kord boeride poole, kunni wiimaks boerid 24. oktoobril Ladysmithi linna ümber piirawad ja 30. oktoobril 1200 inglasi wangi wõtawad, ühes 6 suurtükki. 14. oktoobril wõitsiwad boerid Kapmaa asutuses Kolesberi linna ära. Inglaste kätt käib nüüd wäga halwaste. Nad lüüakse igal pool tagasi. 15. nowembril langes wangi 120 inglasi, 10. detsembril 900 inglasi. 11. detsembril langes inglis kindral Bannhope 500 mehega. 15. detsembril lõiwad boerid inglis kindrali Buller'i rängaste. 1100 inglasi langes Kolenso juures; 300 meest wõitsiwad boerid wangi, nendega ühes ka 11 suurtükki. Selle õnnetu löögi järele saadab inglis walitsus omad kõige paremad kindralid, Roberts'i ja Kitchener'i sõjaplatšile ja nendega ühes määratu suur sõjawägi. Suba hakkawad boerid inglisi piirilt ja pinnalt taganema. 3. januaril wõitsiwad boerid terve inglise moonarwoori ära. Ladysmithi linna juures algab kange wõitlemine. Inglased püüawad linnast wälja tulla, kuid lõik waew asjata, boerid lõiwad nad ilka ja ilka jälle tagasi. Suured inglise wäehulgad (40 tuhat soldatit) kindral Warren'i ja Buller'i al püüawad Ladysmithi linna wabastada, saawad aga Spionkopi juures nti armetult lüüa, et 1700 inglasi langes ja teised üle Tugela jõe minema lihutati. Inglased nägiwad ära, et hommiku poolt wõimata on